

Kohtuasi C-73/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

31. jaanuar 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Hof van beroep te Antwerpen (Antwerpeni apellatsioonikohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

24. jaanuar 2019

Apellatsioonkaebuse esitajad:

Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse handel

Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie

Directeur-Generaal van de Algemene Directie Economische Inspectie

Vastustajad apellatsioonimenetluses:

Movic BV

Events Belgium BV

Leisure Tickets & Activities International BV

[...]

[haldustehniline ja menetlusega seotud teave]

Hof van beroep (apellatsioonikohus)

Antwerpen

Kohtuotsus

[...] [haldustehniline ja menetlusega seotud teave] [lk 2]

1. **BELGISCHE STAAT (Belgia riik)**, keda esindab Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met de Buitenlandse Handel (tööhõive-, majandus- ja tarbijakaitseminister, kelle vastutusala on väliskaubandus), [...],
2. **BELGISCHE STAAT**, keda esindab Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (riikliku majanduse, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja energeetika peadirektoraadi peadirektor), nüüd Algemene Directie Economische Inspectie (majandusjärelvalve peadirektoraat), [...],
3. **Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie**, (riikliku majanduse, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja energeetika peadirektoraadi peadirektor), nüüd Algemene Directie Economische Inspectie (majandusjärelvalve peadirektoraat), [...],

apellatsioonkaebuse esitajad [...].

[...]

versus

1. BV MOVIC [...]

vastustaja apellatsioonimenetluses 1 [...]

2. [...] **EVENTS BELGIUM B.V.** [...]

3. [...] **LEISURE TICKETS & ACTIVITIES INTERNATIONAL BV** [...]
[lk 3]

vastustajad apellatsioonimenetluses 2 ja 3 [...]

1. Taust ja nõuded

2. detsembri 2016. aasta hagi tagamise taotluse alusel, mille olid esitanud (1) Belgische Staat, keda esindab Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met de Buitenlandse handel, (2) Belgische Staat, keda esindab Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, nüüd Algemene Directie Economische Inspectie ja (3) Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de [F]OD Economie[,] KMO, Middenstand en Energie, nüüd Algemene Directie Economische Inspectie, kutsuti Rechtbank van koophandel Antwerpen'i (Antwerpeni kaubanduskohus) (nüüd

Ondernemingsrechtbank Antwerpen (Antwerpeni ettevõtluskohus)) esimehe ette Antwerpeni kohtumajja Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühing B.V. Movic ning samal kuupäeval koostatud kohtutäituri dokumendi alusel Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühingud B.V. Events Belgium ja B.V. Leisure Tickets & Activities International [.]

Kohtusse kutsutud äriühinguid süüdistati selles, et kuna nad müüsid mitmesuguste veebisaitide kaudu Belgias toimuvate ürituste pileteid järjepidevalt edasi kõrgema hinnaga, siis rikkusid nad 30. juuli 2013. aasta seadust, mis reguleerib ürituste pileтите edasimüüki (Wet van 30 juli 2013 betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen, edaspidi „30. juuli 2013. aasta seadus“), eelkõige selle seaduse artiklit 5.

Esitati rikkumise tuvastamise ja rikkumise lõpetamise nõue.

Majandusseadustiku VI raamatule (Wetboek van economisch recht, edaspidi „WER“), eelkõige WER artiklitele VI.100, VI.97, VI.93 ja VI.99 tuginedes esitati lisaks tarbijate suhtes eksitavate ja ebaausate kaubandustavade tuvastamise ja nende kasutamise lõpetamise nõue.

Asjaomase nõudega paluti mõlemas menetluses vastavalt hagiavaldusele

– tuvastada, et ühelt poolt B.V. Movic ning teiselt poolt B.V. Events Belgium ja B.V. Leisure Tickets & Activities International

1. müüvad veebis nende käitatavate veebisaitide kaudu Belgias järjepidevalt edasi ürituste pileteid,
2. pakuvad veebis ja nende käitatavate veebisaitide kaudu Belgias järjepidevalt edasimüügiks ürituste pileteid,
3. pakuvad veebis ja nende käitatavate veebisaitide kaudu Belgias müügiks ürituste pileteid hinnaga, mis on kõrgem [lk 4] pileтите algse müüja poolt piletile märgitud hinnast,
4. eemaldavad nende poolt müüdud Belgias toimuvate ürituste piletitelt algse hinna, mille oli pileтитеle märkinud pileтите algne müüja,
5. eemaldavad ja/või muudavad Belgias toimuva ürituse korraldaja poolt ürituse piletile kantud pileти algse ostja nime,
6. loovad või võivad luua Belgias toimuvate ürituste pileтите edasimüümisel mulje, et tegemist on juhusliku pakkumisega,
7. pakkudes veebis müügiks Belgias toimuvate ürituste pileteid, jätavad nad märkimata ürituste pileтите algse hinna, mille on kindlaks määranud pileтите algne müüja,

8. jätavad veebi kaudu müüdud Belgias toimuvate ürituste piletitel alles sõna „tavahind“, kusjuures nende müügihind ei kattu algse hinnaga, mille on kindlaks määranud piletite algne müüja,
9. Belgias toimuvate ürituste pileteid veebis müües jätavad nad märkimata, et nad on algset hinda tõstnud, ja teatavaks tegemata, kui suur on kõnealune hinnatõus,
10. otsingumootorite pakutavat järjestamise funktsiooni kasutades loovad nad veebis mulje, et nad on algsed müüjad ja/või Belgias asuv ametlik müügipunkt seoses nende poolt müüdavate Belgias toimuvate ürituste piletitega,
11. pakkudes Belgias toimuvate ürituste pileteid, ei märgi nad vähemalt sama suurusega kirjas, konkreetse pakkumise juures ja samal pakkumislehel, et nad ei ole algsed müüjad ja/või et nad tegutsevad piletite edasimüüjatena,
  - tuvastada, et kindlaks tehtud tavad rikuvad 30. juuli 2013. aasta seaduse artikli 4 § 1, artikli 5 § 1 ja artikli 5 § 2 ning WER artikleid VI.100, VI.97, VI.99 ja VI.93 teatavatel tingimustel koosmõjus Madalmaade tsiviilseadustiku (Nederlands Burgerlijk Wetboek) 6. raamatu artiklitega 193b–193g, ning kohustada lõpetama asjaomane rikkumine,
  - avaldada asjaomane teade päevalehes, nädalalehes ja tarbijaorganisatsiooni ajakirjas ning asjaomaste veebisaitide avalehekülgedel [...] ja jätta kohtukulud kohtusse kutsutud isikute kanda,
  - määrata karistumakse summas 10 000,00 eurot iga rikkumise eest, mis on tuvastatud alates kohtuotsuse kättetoimetamisest, **[lk 5]**
  - tuvastada, et kooskõlas WER artikliga XV.2 ja sellele järgnevate artiklitega saab rikkumisi tuvastada Algemene Directie Economische Inspectie volitatud ametniku koostatud lihtprotokolliga.

[...]

[andmed vaidlustatud kohtuotsuse kohta]

[...] Algsed hagejad esitasid apellatsioonkaebuse [...].

Nad leiavad, et esimese astme kohus otsustas põhjendamatult, et rahvusvahelist kohtualluvust reguleerivate õigusnormide kohaselt ei allu asi talle, ja jäävad esimese astme kohtus esitatud nõuete juurde.

Vastustajad apellatsioonimenetluses paluvad esimese võimalusena apellatsioonkaebus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätta, kuna asi ei allu sellele kohtule[.]

22. novembri 2018. aasta kohtuistungil käsitleti asja ainult osas, mis puudutab küsimust, kas asi allub Belgia kohtutele.

2. Hinnang

1.

BV Movic ning B.V. Events Belgium ja B.V. Leisure Tickets & Activities International esitasid esimese astme kohtus väite, et rahvusvahelist kohtualluvust reguleerivate õigusnormide kohaselt ei allu asi Belgia kohtutele.

Vaidlustatud kohtuotsuses märkis esimese astme kohus, et rahvusvahelist kohtualluvust reguleerivate õigusnormide kohaselt ei allu asi talle.

Seejuures nõustus ta apellatsioonimenetluses vastustajateks olevate isikute argumentidega, mille kohaselt ei saa apellatsioonkaebuse esitajad tugineda määruse (EL) nr 1215/2012 või rahvusvahelise eraõiguse seadustiku (Wetboek van internationaal privaatrecht, edaspidi „WIPR“) sätetele, kuna viidatud õigusaktide kohaldamisala on piiratud tsiviil- ja kaubandusajadega ja esitatud hagid ei kuulu nende alla.

Kõnealuse järelduse tegemisel lähtus esimese astme kohus sellest, et tema hinnangul täitsid apellatsioonkaebuse esitajad seoses esitatud hagidega avaliku võimu teostamise ülesandeid. [lk 6]

2.

Apellatsioonkaebuse esitajad viitavad eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrusele (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud) (ELT 2012, L 351, lk 1) (edaspidi „määrus nr 1215/2012“). Vaidlus puudutab riigiülest olukorda, kus algsed kostjad ja praegused vastustajad apellatsioonimenetluses on Madalmaade äriühingud, kellel puudub asukoht Belgia territooriumil.

Määruse nr 1215/2012 esemeline kohaldamisala on piiratud tsiviil- ja kaubandusajadega. Peale sõnaselgelt ette nähtud juhtumite kuuluvad põhimõtteliselt kõik tsiviil- ja kaubandusajad nimetatud määruse kohaldamisalasse.

Tsiviil- ja kaubandusajade mõistet tuleb pidada autonoomseks mõisteks, mille tõlgendamisel on määravad asjaolud, mis iseloomustavad vaidluse poolte vaheliste õigussuhete laadi või vaidluse eset (vt nt Euroopa Kohtu 11. aprilli 2013. aasta otsus Sapir jt, C-645/11)[.]

Oma laadilt puudutab vaidlus rikkumise lõpetamise nõuet, mille on Belgia riik (Belgische Staat, minister ja Algemene Directie van de Economische Inspectie)

esitanud Madalmaade äriühingute vastu, kes pöörduvad Madalmaades veebisaitide kaudu peamiselt Belgia klientide poole, pakkudes neile edasimüügiks Belgias toimuvate ürituste pileteid.

Apellatsioonkaebuse esitajad märgivad, et vastustajad apellatsioonimenetluses rikuvad 30. juuli 2013. aasta seadust ning ei anna seejuures tarbijatele teavet või piisavalt teavet või eksitavad tarbijaid, kusjuures rikutud on ka WER VI raamatu sätteid.

Ka ametiasutuse ja eraõigusliku isiku vahelised vaidlused võivad kuuluda mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla, kuid mitte juhul, kui ametiasutus teostab avalikku võimu (vt nt Euroopa Kohtu 14. oktoobri 1976. aasta otsus kohtuasjas LTU vs. Eurocontrol, 29/76, ja 14. novembri 2002. aasta otsus Gemeente Steenbergen, C-271/00).

Apellatsioonimenetluses vastustajate hinnangul puudutab käesolev asi sisuliselt Belgia riigi esitatud rikkumise lõpetamise hagi ja ei kuulu määruse nr 1215/2012 esemelisse kohaldamisalasse, kuna riik tegutseb siin avalikku võimu teostades.

Nende arvates ei tegutse Belgia riik enda huvides ega tugine enda õigusele, vaid tegutseb pigem „üldistes huvides“, kusjuures asjaomane pädevus tuleneb tema staatusest asutusena. [lk 7]

3.

Apellatsioonkaebuse esitajad tuginevad 30. juuli 2013. aasta seaduse artikli 14 §-le 1:

„§ 1

Kaubanduskohtu esimees tuvastab artiklit 5 rikkuva tegevuse olemasolu ja määrab selle lõpetamise. Rikkumise lõpetamise hagi esitatakse järgmiste isikute taotluse alusel:

1. minister,

2. riikliku majanduse, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja energeetika peadirektoraadi peadirektor,

3. asjast huvitatud isikud.

Kaubanduskohtu esimees võib määrata, et rikkuja kulul pannakse kohtuotsus või kohtu koostatud kokkuvõtte kohtu määratud ajaks välja või avaldatakse muul viisil. Kõnealuseid avaldamismeetmeid võib siiski määrata vaid juhul, kui need võivad aidata rikkumist või selle mõju lõpetada.“

Samuti tuginevad need WER artiklile XVII.7 osas, mis puudutab WER VI raamatu sätete rikkumisi:

„hagi, mis tugineb artiklile XVII.1, esitatakse järgmiste isikute taotluse alusel:

1. asjast huvitatud isikud,

2. minister, kelle vastutusallas on asjaomane asi, või riikliku majanduse, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja energeetika peadirektoraadi peadirektor, välja arvatud juhul, kui taotlus puudutab mõnda artiklis VI.104 nimetatud toimingut,

3. kutseasutus, kutseliit või juriidilisest isikust kutseülene liit,

4. juriidilisest isikust tarbijakaitseühendus, kui see on esindatud [tarbijate nõukogus] või saanud ministrilt tegevusloa kooskõlas kriteeriumidega, mis on sätestatud ministrite nõukogus arutatud kuningliku dekreediga, välja arvatud juhul, kui taotlus puudutab mõnda artiklis VI.104 nimetatud toimingut.

Erandina kohtukorralduse seadustiku artiklite 17 ja 18 sätetest võivad lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud ühendused ja liidud pöörduda nende põhikirjas määratletud kollektiivsete huvide kaitseks kohtu poole.“ [lk 8]

4.

Asutus teostab avalikku võimu juhul, kui ta kasutab eraõiguslike isikute vahelistes suhetes kehtivatest normidest erinevaid õigusi.

Poolte vahel ei ole üksmeelt selles, kas asutus, kes on kasutanud oma õigust esitada hagi, et hoida ära 30. juuli 2013. aasta seaduse ja WER VI raamatu sätete rikkumisi, on teostanud käesoleval juhul esinevas riigiüleises olukorras avalikku võimu või mitte.

Apellatsioonkaebuse esitajad märgivad, et käesolevas asjas ei kaitse nad vaidluses appellatsioonimenetluses vastustajatega avaliku võimu teostamisest tulenevat huvi, vaid üldist huvi selle vastu, et järgitakse kaubandustavasid reguleerivaid õigusnorme, millega omakorda soovitakse kaitsta ettevõtjate ja tarbijate erahuve ning mille aluseks on eraõiguslike isikute vahelistes õigussuhetes kohaldatavad õiguse üldnormid.

Sellele tuginedes leiavad nad, et rikkumise lõpetamise hagi esitamine ei tähenda avaliku võimu teostamist, millest tulenevalt kuulub vaidlus tsiviil- ja kaubandusajade reguleerimisalasse määruse nr 1215/2012 tähenduses.

Vastustajad appellatsioonimenetluses väidavad seevastu, et appellatsioonkaebuse esitajad tegutsevad õiguste alusel, mis põhinevad õigusnormidel, millega on liikmesriigi seadusandja andnud asjaomastele asutustele autonoomse õiguse, millest tulenevalt saavad appellatsioonkaebuse esitajad erinevalt eraõiguslikust isikust või ettevõtjast esitada rikkumise lõpetamise hagi ka isikliku konkreetse huvi puudumise korral. Kuna appellatsioonkaebuse esitajad ei ole ise asjast puudutatud, tegutsevad nad avalikku võimu teostades.

Seepärast ei kuulu vaidlus määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse.

5.

Kuna Euroopa Kohtu praktikas ei leidu käesoleva vaidluse eriomastele asjaoludele vastavat lahendit ja liidu õigust tuleb kohaldada ühetaoliselt, peab Hof (apellatsioonikohus) vajalikuks esitada eelotsuse küsimus Euroopa Kohtule.

Vastus eelotsuse küsimusele näib olevat tarvilik, et esitatud väite kohta, mille kohaselt ei allu asi Belgia kohtutele, saaks teha liidu õigusega kooskõlas oleva otsuse. [lk 9]

3. Resolutsioon

[...] [menetlusteave]

Enne asja edasist otsustamist esitab Hof (apellatsioonikohus) Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 alusel järgmise eelotsuse küsimuse:

Kas kohtuasi, mille aluseks on Belgia riigi poolt 30. juuli 2013. aasta seaduse (mis reguleerib ürituste piletite edasimüüki) artikli 14 ja WER artikli XVII.7 alusel Madalmaade äriühingute vastu esitatud hagi, millega palutakse tuvastada tarbijaid kahjustavad ebaseaduslikud turu- ja/või kaubandustavad ning lõpetada nende kasutamine, kusjuures kõnealused äriühingud pöörduvad Madalmaades veebisaitide kaudu peamiselt Belgia klientide poole, pakkudes edasimüügiks Belgias toimuvate ürituste pileteid, on tsiviil- või kaubandusasi Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012 aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 1 lõike 1 tähenduses ja kas sellises kohtuasjas tehtud kohtuotsus võib seetõttu kuuluda nimetatud määruse kohaldamisalasse?

[...]

[lõppvormel, allkirjad ja haldustehniline teave]